

3/2022 | Policy Brief | Tietoa lääkepoliittisen päätöksenteon tueksi

Implementointitutkimus tukee iäkkäillä vältettäviä lääkkeitä koskevien suositusten käyttöönottoa

M. Rantsi, V. Hyttinen, J. Jyrkkä, A-K. Vartiainen & E. Kankaanpää

Implementointiprosessit tulee tuntea, jotta saavutetaan vaikuttavuus väestötasolla

- Implementointitutkimuksen ja -käsitteistön hajanaisuus hankaloittavat vaikuttavien interventioiden hyödyntämistä käytännössä ja siksi toimet käyttöönoton tukemiseksi eivät aina perustu tutkittuun tietoon. Tämä on ongelmallista resurssien käytön ja vaikuttavuuden näkökulmasta.
- Implementointitutkimusta iäkkäillä vältettävien lääkkeiden käyttöön liittyen on tehty vain vähän kustannusvaikuttavuuden näkökulmasta tai hyödyntäen rekisteriaineistoja pidemmällä seuranta-ajoilla.
- Tutkimusta implementoinnista tarvitaan lisää myös johdon näkökulmasta.

Kartoitimme iäkkäillä vältettävien lääkkeiden käyttöön liittyvän implementointitutkimuksen

Katsauksemme (Rantsi ym. 2021) tavoitteena oli löytää implementointia koskeva tutkimustieto iäkkäillä vältettävien lääkkeiden käytön vähentämistä edistävästä interventioista (mm. lääkehoidon arviointi, tekniset tukivälineet, henkilöstön koulutus, moniammatillinen tiimi, suositusten julkaisu). Tutkimukset jaoteltiin perustuen Proctorin ym. (2010) viitekehukseen. Jaottelu mahdollisti käsitteistön yhtenäistämisen sekä tutkimusaukkojen löytämisen tällä erityisen moniulotteisella tutkimuskentällä. Katsaus lisää ymmärrystä ja koostaa tutkimustietoa implementoinnista, jotta suositusten käyttöönottoa voidaan tukea entistä vaikuttavammin.

Keskeiset tulokset

Katsauksen tutkimuksista valtaosa tarkasteli implementoinnin alkuvaiheita liittyen interventioiden hyväksyttävyyteen, käyttöönottoon, tarkoituksenmukaisuuteen ja soveltuvuuteen hoitohenkilöstön näkökulmasta. Toisaalta fideliteettiä eli menetelmäuskollisuutta ei tutkittu lainkaan ja johdon näkökulmakin puuttui tutkimuksista.

Katsauksen perusteella implementoinnista tiedetään erityisen vähän pitkän aikavälin vaikuttavuudesta ja kustannusvaikuttavuudesta.

Aineisto ja menetelmä

Tutkimus toteutettiin scoping review -menetelmää käyttäen. Kirjallisuushausta (tehty 21.11.2019) tähän katsaukseen sisällytettiin 29 artikkelia, jotka täyttivät sisäänottokriteerit. Haut toteutettiin käyttäen seuraavia tietokantoja: Scopus, Web of Science ja PubMed.

Lisälukemista

Proctor E, Silmere H, Raghavan R, et al. Outcomes for implementation research: Conceptual distinctions, measurement challenges, and research agenda. *Adm Policy Ment Health*. 2010;38(2):65-76. doi: 10.1007/s10488-010-0319-7

Rantsi M, Hyttinen V, Jyrkkä J, Vartiainen AK & Kankaanpää E. Process evaluation of implementation strategies to reduce potentially inappropriate medication prescribing in older population: A scoping review. *Res Social Adm Pharm*. 2021 Apr 18:S1551-7411(21)00135-2. doi: 10.1016/j.sapharm.2021.04.012. Epub ahead of print. PMID: 33926827.

Lisätietoja

Mervi Rantsi, TtM, väitöskirjatutkija, terveystaloustieteen yliopisto-opettaja, Itä-Suomen yliopisto, Sosiaali- ja terveysjohtamisen laitos
mervi.rantsi@uef.fi

Virva Hyttinen, FT, tutkijatohtori, MEDIFF-hankkeen vastuututkija, Itä-Suomen yliopisto, Sosiaali- ja terveysjohtamisen laitos
virva.hyttinen@uef.fi

Tutkimus on rahoitettu Kelan tutkimusrahoituksella.

Policy Brief on tutkimusryhmän laatima. Vastuu sisällöstä ja jakelusta kuuluu tutkimusryhmälle. Ratti-tutkimusverkosto ja julkaisualustan ylläpitäjä eivät vastaa yksittäisten Policy Briefien sisällöstä.